

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای

دفترچه راهنمای

ضوابط نحوه تاسیس و فعالیت مراکز مجاز معاینه فنی وسایل نقلیه عمومی برون شهری

تهیه کننده

آقای گیوی

دفتر ایمنی و ترافیک

اردیبهشت ماه ۱۳۸۴

عنوان

مقدمه

صفحه

۲

شرایط کلی تاسیس و فعالیت مراکز مجاز معاینه فنی وسایل نقلیه عمومی برون شهری ۳

۳

شرایط افراد حقیقی یا حقوقی متقاضی تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی

۴

شرایط سرمایه گذاری

۵

شرایط سازه ها و اماکن مورد نیاز

۵

مرکز معاینه فنی مکانیزه

۶

ظرفیت مراکز

۶

تشخیص اصالت خودرو

۶

دوره های معاینه فنی انواع خودروها

۶

سن فرسودگی خودروها

۷

کنترل کیفیت و فعالیت مرکز معاینه فنی خودرو

۷

موارد تخلفات احتمالی

حمل و نقل ایمن و سریع و مطمئن مستلزم به کارگیری وسیله نقلیه برخوردار از سلامت فنی است، نقص فنی موجود در وسیله نقلیه ترابری می تواند علاوه بر مخاطره آمیز نمودن اصل سفر مدت زمان حمل را نیز طولانی نماید و زندگی متصدیان و سایر خدمه و سرنشینان وسایل نقلیه عمومی را با خطرات جدی و مستمر در طول سفر توأم نماید.

در بررسی علل موجهه حوادث رانندگی نیز بعضاً نقش وسیله نقلیه به صورت مستقل پا در منصفه ظهور می نهد و با عنوان نقص فنی حادث می تواند تصادفات سنگین و خونبار جاده ای را موجب گردد.

در صنعت حمل و نقل نیز همانند سایر امور و صنوف شعار (اول ایمنی، بعد کار) را سرلوحه کار خود قرارداده و امید دارد تمامی دست اندرکاران صنعت حمل و نقل جاده ای با رعایت اولویت مهم ایمنی در وسیله ترابری مورد عمل، امنیت لازم را برای زحمت کشان این فن در جای جای میهن اسلامی به ارمغان آورده و سلامت سفر را ره توشه همسفران جاده ها قرار دهند.

دفتر ایمنی و ترافیک

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای

الف - شرایط کلی تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی خودروهای سنگین برون شهری

در صورتی که متقاضی تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی خودروهای سنگین برون شهری هستید رعایت نکات و سیر مراحل قانونی ذیربط بشرح زیر الزامی است:

- ۱- مطالعه و بررسی پیشینه های قانونی مربوطه
- ۲- احراز شرایط متقاضیان تاسیس مراکز مذکور اعم از افراد حقیقی و یا حقوقی
- ۳- شرکت در مزایده سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای برای تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی خودرو در پایانه های بار کشور
- ۴- انعقاد قرارداد اجاره تاسیسات و یا فضای مورد نیاز در پایانه بار با سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای
- ۵- استفاده از تسهیلات بانکی لازم برای تاسیس مراکز فوق در پایانه ها و یا سایر نقاط خارج از پایانه های بدون نیاز به شرکت در مزایده
- ۶- تهیه امکانات و تجهیزات و نیروی متخصص لازم برای راه اندازی مرکز مجاز معاینه فنی و انجام معاینه فنی و صدور برگ معاینه فنی خودروهای سنگین برابر مقررات جاری

ب - شرایط افراد حقیقی یا حقوقی متقاضی تاسیس مرکز معاینه فنی خودرو :

هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی با رعایت ضوابط و مقررات ذیل می توانند نسبت به ارائه تقاضای تاسیس و ایجاد مراکز معاینه فنی مجاز به اداره کل حمل و نقل و پایانه های استانهای سراسر کشور اقدام نمایند.

شرکت یا موسسه ای که با تصریح نوع فعالیت (معاینه فنی و امور فنی مربوط به وسایل نقلیه موتوری) به ثبت رسیده باشد. (برای افراد حقوقی)

ج - شخص حقیقی که دارای شرایط ذیل باشد:

- ۱- حداقل مدرک تحصیلی پایان مقطع ابتدائی و یا نهضت سواد آموزی
- ۲- فقدان سوء پیشینه موثر کبفری
- ۳- نداشتن اعتیاد به مواد مخدر یا تایید مراجع ذی صلاح

د - معرفی یک نفر مدیر برای مرکز معاینه که دارای شرایط ذیل باشد:

- ۱- حداقل لیسانس مهندسی مکانیک " یا مدرک کارشناسی دانشگاه علوم انتظامی به همراه مدرک کارشناسی عالی تصادفات و امور فنی " در شهرهای با جمعیت پانصد هزار نفر و یا بیشتر و حداقل مدرک لیسانس با داشتن اطلاعات لازم فنی مرتبط که به تایید کمیته متشکل از نمایندگان وزارت کشور - وزارت صنایع و معادن و سازمان حفاظت محیط زیست - نیروی انتظامی و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای برسد، برای شهرهای کمتر از پانصد هزار نفر.
- ۲- فقدان سوء پیشینه موثر کبفری .

- ۳- نداشتن اعتیاد به مواد مخدر با تایید مراجع ذیصلاح .
- ۴- دارا بودن برگه پایان خدمت یا معافیت برای افراد ذکور .
- ۵- حضور تمام وقت در مرکز.

ه- سپردن تعهد حداقل ۵ سال فعالیت از تاریخ شروع فعالیت مشروط بر اینکه صلاحیت شخصی و یا ادامه فعالیت آنها به موجب ضوابط مندرج در آئین نامه اجرایی نحوه معاینه فنی و صدور برگ معاینه فنی خودرو و این دستورالعمل سلب نشده باشد.

تبصره : موسس در صورت دارا بودن شرایط مدیر مذکور در بند ج فوق می تواند مدیریت مرکز معاینه فنی را نیز احراز نماید.

و- شرایط سرمایه گذاری

- ۱- به منظور کاستن از مزاحمتهای ترافیکی، تجاری، صنفی و مسکونی ناشی از استقرار یک مرکز معاینه فنی خودروهای سنگین جاده ای در نقاط مختلف شهر و یا حاشیه راهها، تاسیس اینگونه مراکز ابتدا در پایانه های بار میسر بوده و پس از آن در خارج از پایانه ها در خصوص تاسیس مرکز معاینه فنی در داخل پایانه های بار و در صورت تعدد متقاضیان تاسیس جهت استقرار در پایانه های بار، تشریفات مزایده توسط ادارات کل حمل و نقل و پایانه های استانها برگزار و برنده مزایده با رعایت کلیه ضوابط و مقررات مربوطه و دریافت پروانه تاسیس از ادارات کل مذکور می توانند نسبت به تاسیس و راه اندازی مرکز مجاز معاینه فنی در پایانه بار اقدام نمایند.
- موضوع مزایده، استفاده از یک یا دو غرفه از غرف موجود در پایانه حسب نیاز و نیز بهره برداری از یکی از سالن های سوله با فضای لازم ورود و خروج وصف انتظار است و یا اجاره مکان و فضا در پایانه بار برای احداث تاسیسات مورد نیاز در آن می باشد.
- ۲- پس از انجام تشریفات مزایده و تعیین متقاضی برنده، نامبرده موظف است برای اجرای تعهدات خود سپرده ای را در قالب وجه نقد یا سفته یا چک به مبلغ ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (دویست میلیون ریال) نزد اداره کل حمل و نقل و پایانه های استان واگذار نماید.
- ۳- در صورت عدم ادامه فعالیت قبل از انقضای مدت تعهد، سپرده گیرنده مجاز است سپرده و اگذاری را براساس قرارداد فیما بین به نفع خود تصرف و هزینه نماید.
- ۴- در صورتی که موسس مراتب انصراف خود را از ادامه فعالیت، حداقل سه ماه قبل از تعطیل مرکز به هر دلیل به صورت کتبی به اداره کل حمل و نقل و پایانه های استان اعلام نماید، اداره کل حمل و نقل و پایانه ها به شرط ادامه فعالیت مرکز مجاز در مدت اعلام شده، حق تصرف و استفاده از سپرده را نخواهد داشت و پس از انقضای زمان مذکور سپرده به سپرده گذار مسترد خواهد شد.
- ۵- پس از استقرار مرکز مجاز معاینه فنی خودروها در پایانه های بار، تامین دستگاههای آزمایشگر فنی برای انجام انواع تست فنی خودرو به عهده موسس خواهد بود.
- ۶- تامین نیروی انسانی لازم متناسب با تعداد خطوط معاینه و افراد فنی و متخصص مندرج در آئین نامه اجرایی نحوه معاینه فنی و صدور برگ معاینه فنی و این دستورالعمل در عهده موسس می باشد.

- ۷- هزینه مربوط به مرمت و نگهداری غرف و سالنها و آبونمان آب و برق و تلفن و گاز در اماکن مربوطه و هرگونه حقوق دولتی قانونی دیگر به عهده موسس می باشد.
- ۸- احداث هرگونه سازه مورد نیاز برای تاسیس مرکز معاینه فنی در داخل پایانه های بار به عهده موسس و به صورت مشارکتی می باشد.
- ۹- به متقاضی تاسیس مرکز معاینه، برنده در تشریفات مزایده، تسهیلات بانکی لازم نیز اعطاء می گردد.
- ۱۰- ضمناً تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی خودروهای سنگین در خارج از پایانه های بار نیز با استفاده از تسهیلات بانکی پیش بینی شده سازمان راهدای و حمل و نقل جاده ای، با رعایت سایر مقررات مربوطه بلامانع می باشد.
- ۱۱- متقاضیان تاسیس مراکز مذکور در خارج از پایانه ها بایستی حداکثر ۳ ماه پس از دریافت موافقت اصولی اسناد مربوط به مالکیت حداقل ۵۰۰۰ مترمربع زمین واجد شرایط را ارائه نمایند.

ز- شرایط سازه ها و اماکن مورد نیاز

- ۱- دفتر امور اداری و رایانه
- ۲- دفتر سایر کارکنان
- ۳- سالن سوله همراه با خط و یا خطوط معاینه فنی و تهویه لازم هوا
- ۴- رمپهای ورود و خروج
- ۵- فضای لازم برای استقرار صف انتظار قبل از رمپ ورود به سالن
- ۶- ایجاد ایستگاه کنترل و دریافت مدارک قبل از ورود به سالن
- ۷- ایجاد خط یا خطوط معاینه همراه با چاله سرویس
- ۸- ایجاد رمپ خروج بعد از چاله سرویس در هر خط معاینه فنی برای خروج وسایل نقلیه
- ۹- ایجاد دیوارهای مشبک برای حرکت هوای داخل سالنهای معاینه فنی در طرفین
- ۱۰- سرویسهای بهداشتی لازم

توضیح اینکه رعایت ضوابط سازمان حفاظت محیط زیست در احداث تاسیسات و بهره برداری از آنها الزامی می باشد.

ح- مرکز معاینه فنی مکانیزه

برای مراکز استانها و شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰۰ هزار نفر دارای قابلیت معاینه فنی خودروهای سنگین و نیمه سنگین شامل خودروهای مسافربر نظیر مینی بوس و اتوبوس و خودروهای بارکش نظیر کامیون - کامیونت - تریلر - کشنده - تانکر - جرثقیل و ... با مصرف سوخت گازوئیل - بنزین - LPG و CNG

- ۱- تست لغزش جانبی چرخهای جلو (Side Slip tester)
- ۲- تست کمک فنرها (Shock Absorber tester)
- ۳- تست کیلومتر شمار (Speed Meter tester)
- ۴- تست ترمزها (Brake tester)

- ۵- تست لقی جلوبندی و فرمان (Steering play Detectors)
- ۶- تست صفحات چرخان (Electronic turning plates)
- ۷- اندازه گیری گازهای خروجی از اگزوز شامل O₂-CO-CO₂-HC-NOX
- ۸- تست ظاهری اطراف بدنه (Visual Check)
- ۹- تست صدا (Noise Level Meter)
- ۱۰- تست نور چراغها (Lights)
- ۱۱- توزین خودرو (Axel Load Scale)

ط - ظرفیت مرکز معاینه فنی خودروهای سنگین

با فرض ۸ ساعت کار و ۲۹۰ روز کاری در سال و مدت زمان ۳۰ دقیقه هر تست سالانه ۱۷۴۰۰ دستگاه خودروی سنگین در هر خط معاینه پیش بینی می گردد که این تعداد با افزایش خطوط معاینه فنی قابل افزایش است.

ی - تشخیص اصالت خودرو

در معاینه فنی بدو می بایستی اصالت خودرو توسط کاردان های فنی راهنمایی و رانندگی و یا کارشناسان رسمی دادگستری در امور وسائط نقلیه موتوروی که وسیله ستادهای معاینه فنی خودرو حسب مورد با هماهنگی راهنمایی و رانندگی ناجا تعیین می شوند مورد تایید قرار گیرد.

ک - دوره های معاینه فنی انواع خودروها

- ۱- انواع وسایل نقلیه عمومی مسافربری و باربری در فواصل ۶ ماهه
- ۲- وسایل نقلیه متعلق به دولت - نهادهای عمومی غیردولتی نیروهای نظامی و انتظامی در فواصل ۶ ماهه یا بیشتر
- ۳- خودروهای نو تا دو سال پس از تولید نیاز به اخذ برجسب یا برگه معاینه فنی ندارند.
- ۴- برای خودروهای فرسوده برگ معاینه فنی صادر نمی شود.

ل - سن فرسودگی خودروها براساس مصوبه شماره ۲۵۲۸۰/ت/۳۰۸۳۰ مورخ ۸۳/۷/۴ هیات محترم وزیران به شرح زیر است :

- ۱- سواری و خودرو کار پلاک شخصی تا چهار سیلندر تک دیفرنسبل ۳۰ سال
- ۲- سواری و خودرو کار بیش از چهار سیلندر و یا دو دیفرنسبل ۲۵ سال
- ۳- سواری و خودرو کار با سایر پلاکها ۱۵ سال
- ۴- انواع وانت ۲۰ سال
- ۵- اتوبوس شهری و انواع مینی بوس ۲۰ سال
- ۶- اتوبوس بین شهری ۲۵ سال
- ۷- کامیون و تریلی ۲۵ سال
- ۸- خودروهایی که نتوانند برجسب معاینه فنی اخذ کنند بدون توجه به سن، فرسوده محسوب می شوند.
- ۹- صدور برگ معاینه فنی برای خودروهای فرسوده ممنوع است.

م - کنترل کیفیت و فعالیت مرکز معاینه فنی خودرو

این امر توسط گروهی متشکل از نمایندگان سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای - سازمان حفاظت محیط زیست - راهنمایی و رانندگی انجام می شود و در صورت مشاهده تخلف برای بار اول مراتب تذکر یا توبیخ کتبی با اصلاح مورد و برای بار دوم نسبت به توقف فعالیت تا ۱۵ روز و در صورت تکرار نسبت به ابطال مجوز و وصول مبلغ سپرده تعهد به نفع سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای حسب مورد و طبق مفاد قرارداد فیما بین اقدام خواهد شد.

ن - موارد تخلفات احتمالی در مراکز معاینه فنی خودرو

۱- دادن برچسب معاینه فنی برای خودروهائی که فاقد اصالت یا سلامت فنی اعم از آلایندهائی یا ایمنی باشد.

۲- عدم رعایت ضوابط معاینه مندرج در این دستورالعمل

۳- از دست دادن شرایط مندرج در این دستورالعمل در مورد تجهیزات و تاسیسات

۴- عدم رعایت نرخهای مصوب

۵- صدور برگ معاینه فنی بدون انجام معاینه فنی

س - در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با دفتر ایمنی و ترافیک واقع در طبقه دهم

ساختمان مرکزی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای به آدرس تهران - بلوار کشاورز

- خیابان فلسطین جنوبی - خیابان دمشق - پلاک ۱۹ و یا ادارات کل حمل و نقل و

پایانه های استانهای سراسر کشور تماس حاصل و یا به آدرس وب سایت سازمان

راهداری و حمل و نقل جاده ای (WWW.TTO-IR.ORG) مراجعه نمایند.

دفتر ایمنی و ترافیک

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای

فراخوان

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور در اجرای بند ۵ ماده ۱۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و نیز آئین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو مصوب ۱۳۸۲ هیات محترم وزیران، در نظر دارد اجازه تاسیس مراکز مجاز معاینه فنی وسایل نقلیه عمومی برون شهری را در پایانه‌های بار و یا خارج از پایانه‌های مذکور به نام افراد حقیقی و حقوقی صادر نماید.

براساس مفاد ماده ۲ دستورالعمل ماده ۳ آئین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی یا رعایت ضوابط و مقررات ذیل می‌توانند نسبت به ارائه تقاضای تاسیس و ایجاد مراکز معاینه فنی مجاز به سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور و یا ادارات کل حمل و نقل و پایانه‌های استانی سراسر کشور اقدام نمایند.

الف - اشخاص حقوقی: شرکت یا موسسه متقاضی که با تصریح نوع فعالیت (معاینه فنی و امور فنی مربوط به وسایل نقلیه موتوری) به ثبت رسیده باشد.

ب - شخص حقیقی باید دارای شرایط زیر باشد.

۱- حداقل مدرک تحصیلی پایان مقطع ابتدائی و یا نهضت سوادآموزی.

۲- فقدان سوء پیشینه موثر کیفری

۳- نداشتن اعتیاد به مواد مخدر با تایید مراجع ذیصلاح

ج - معرفی یک نفر مدیر برای مرکز معاینه فنی با حداقل مدرک لیسانس مهندسی مکانیک یا مدرک کارشناسی دانشگاه علوم انتظامی به همراه مدرک کارشناسی عالی تصادفات و امور فنی در شهرهای با جمعیت پانصد هزار نفر و یا بیشتر و حداقل مدرک لیسانس با داشتن اطلاعات فنی مرتبط برای شهرهای با جمعیت کمتر از پانصد هزار نفر.

د - سپردن تعهد حداقل ۵ سال فعالیت از تاریخ شروع فعالیت توسط کلیه متقاضیان همراه با ضمانت های مالی پیش بینی شده در مقررات مربوطه ضمناً متقاضیان تاسیس مرکز معاینه فنی در خارج از پایانه های بار حداکثر ۳ ماه پس از دریافت موافقت اصولی می‌بایست اسناد رسمی مربوط به مالکیت یا اجاره حداقل ۵۰۰۰ متر مربع زمین واجد شرایط را ارائه نمایند. استقرار در پایانه های بار برای تاسیس مرکز مجاز معاینه فنی با انجام تشریفات مزایده و برنده شدن در آن در قالب انعقاد قرارداد اجاره یا اخذ سرقفلی و یا قرارداد با امتیاز سرقفلی بوده و متقاضیان تاسیس می‌توانند از تاسیسات موجود در پایانه‌های بار استفاده و یا راساً نسبت به برپائی تاسیسات فنی مورد نیاز برابر مقررات مربوطه اقدام نمایند.

ه - برندگان در مزایده غرف پایانه‌ها و یا متقاضیان تاسیس مراکز مجاز معاینه فنی در خارج از پایانه‌ها از تسهیلات بانکی لازم با حمایت سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای برخوردار می‌گردند.

افراد حقیقی و حقوقی متقاضی و علاقمند تاسیس مراکز مجاز معاینه فنی می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و شرکت در مزایده و یا برای ارائه تقاضای تاسیس مراکز مذکور به ادارات کل و یا سازمان حمل و نقل و پایانه‌های استانی سراسر کشور (استان مورد تقاضا) مراجعه و درخواست خود را تقدیم داشته و یا به آدرس وب سایت سازمان (WWW.TTO-IR.ORG) مراجعه نمایند.

دفتر ایضی و ترافیک

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای